

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Noziedzīgos Nodarījumos Cietušie](#) > [Cietušo Tiesības \(katrā Valstī\)](#) > 1 - Manas kā noziegumā cietušā tiesības

1 - Manas kā noziegumā cietušā tiesības

Kādu informāciju es saņēmu no iestādes (piem., policijas, prokurora) pēc tam, kad noziegums būs izdarīts, bet pirms es būšu ziņojis par to?

Ja par noziegumu neziņo un par to neinformē tiesu iestādes, policiju vai žandarmēriju, jums netiks sniegta nekāda informācija, jo iestādes nezinās par noziegumu.

Ja par noziegumu informē tiesu iestādes, policiju vai žandarmēriju jebkādā veidā (izņemot jūsu kā cietušā sūdzību), tad jūs uzaicinās sniegt sīkāku informāciju par jums nodarīto kaitējumu un par nozieguma apstākļiem, kā arī jūs informēs par jūsu tābrīža tiesībām.

Ja ziņosiet pat noziegumu policijai, žandarmērijai vai tiesu iestādēm pats, arī tad jūs iztaujās, tiklīdz fakti būs paziņoti, un jūs informēs par jūsu tiesībām.

Es nedzīvoju ES valstī, kurā noziegums tika izdarīts (ES pilsoņi un trešo valstu pilsoņi). Kā tiek aizsargātas manas tiesības?

Ja esat Francijas valstspiederīgais, varat iesniegt sūdzību jebkurā policijas iecirknī vai žandarmērijas iestādē, kas atrodas Francijā. Jūsu sūdzība tiks izskatīta Francijā, ja Francijas iestādēm būs jurisdikcija, vai tiks nodota tās valsts attiecīgajām iestādēm, kurā noziegums noticis.

Ja esat ārvalstnieks, kurš cietis Francijā izdarītā noziegumā, varat iesniegt sūdzību jebkurā policijas iecirknī vai žandarmērijas iestādē Francijā. Jūsu uzklaušanās vai sūdzības iesniegšanā jums var palīdzēt tults. Jūs attiecīgā veidā tiksiet informēts par iznākumu, un jūsu tiesības tiks aizsargātas tāpat kā Francijas valstspiederīgo tiesības, jo likums paredz vienādus noteikumus par cietušo informēšanu un viņu tiesību aizsardzību neatkarīgi no valstspiederības.

Jums ir tiesības saņemt juridisko palīdzību, ja esat Eiropas Savienības dalībvalsts valstspiederīgais vai tādas valsts valstspiederīgais, kas parakstījusi starptautisku nolīgumu ar Franciju.

Visbeidzot, cietušie, kuri iesniedz sūdzību vai liecina pret kādu personu saistībā ar vervēšanu prostitūcijai vai cilvēku tirdzniecību, ir tiesīgi saņemt pagaidu uzturēšanās atļauju, kas dod tiesības Francijā strādāt, ja vien viņu atrašanās Francijā nerada draudus sabiedriskajai kārtībai.

Kādu informāciju es saņēmu, ja ziņošu par noziegumu?

Kad ziņosiet par noziegumu, tiks prasīta jūsu kontaktinformācija, lai ar jums varētu sazināties izmeklēšanas laikā. Jūs arī informēs par jūsu tiesībām un par to, kā jūs varat tās īstenot.

Informācija cietušajam par izmeklēšanas norisi

Jūs varat prasīt policijai, žandarmērijai, prokuroram vai izmeklēšanas tiesnesim (ja lieta ir nodota tālāk) informāciju par to, kā norit izmeklēšana, kas attiecas uz jums.

Nozieguma, kā arī konkrētu nodarījumu gadījumā, ja esat civilprasītājs, izmeklēšanas tiesnesis ik pēc sešiem mēnešiem informēs jūs par procesa norisi.

Informācija cietušajam par izmeklēšanas iznākumu

Kad izmeklēšana būs pabeigta, jūs informēs par pieņemto lēmumu — pieteikuma noraidīšanu, kriminālvajāšanai alternatīvu procedūru, apsūdzētā izsaukšanu uz tiesu. Ja notiks tiesvedība, jūs informēs par apsūdzībām, kas izvirzītas pret aizdomās turēto, kā arī par tiesas sēdes datumu un vietu.

Informācija cietušajam, kad lieta tiek nodota izmeklēšanas tiesnesim

Kad tiek sākta tiesas izmeklēšana, prokurors lietas izmeklēšanu uztic izmeklēšanas tiesnesim. Izmeklēšanas tiesnesim jāinformē jūs par to, ka ir sākta tiesas izmeklēšana, ka jums ir tiesības būt par civilprasītāju un kādas ir jūsu kā civilprasītāja tiesību īstenošanas procedūras. Ja esat nepilngadīgais, šī informācija tiek sniegta jūsu juridiskajam pārstāvim.

Paziņojumā cietušajam izmeklēšanas tiesnesis arī informēs jūs, ka gadījumā, ja esat civilprasītājs, jums ir tiesības izmantot palīdzību, ko sniedz jūsu izvēlēts jurists vai jurists, kuru pēc jūsu pieprasījuma iecēlis advokātu asociācijas priekšsēdētājs, norādot, ka izmaksas būs jāsedz jums, izņemot, ja jums ir pieejama juridiskā palīdzība (sk. nosacījumus) vai tiesiskās aizsardzības apdrošināšana.

Informācija cietušajam par aizdomās turētā apstākļiem

Informācijas sniegšana jums par to, vai iespējamais noziedzīgā nodarījuma izdarītājs tiek turēts pirmstiesas apcietinājumā vai ir atbrīvots no ieslodzījuma vietas, nav obligāta.

Tomēr jūs vienmēr informēs par iespējamā noziedzīgā nodarījuma izdarītāja pirmstiesas atbrīvošanu tiesas uzraudzībā, ja ir noteikts ierobežojošs rīkojums, lai jūs aizsargātu.

Vai man ir tiesības uz bezmaksas mutiskās vai rakstiskās tulkošanas pakalpojumiem (kad es sazinos ar policiju vai citām iestādēm vai izmeklēšanas un tiesvedības laikā)?

Ja nerunājat franču valodā vai nesaprotat to pietiekami labi, policijas vai žandarmērijas iestāde, kurā ziņojāt par noziegumu, pieprasīs tulku. Tulks būs klāt jūsu uzklaušīšanā, kā arī jebkurās jūsu konsultācijās ar juristu un tiesvedības laikā.

Izmeklēšanas laikā varat pieprasīt, lai par lietu atbildīgais tiesnesis nodrošina jums būtisko lietas materiālu daļu tulkojumu. Šāds tulkojums būs bez maksas, ja tas attieksies uz svarīgiem dokumentiem, bet par to būs jāmaksā, ja tas attieksies uz citiem dokumentiem.

Daži dokumenti par cietušo tiesībām jau ir pārtulkoti visbiežāk izmantotajās valodās, un policija vai žandarmērija jums tos izsniegs.

Kā iestāde nodrošinās to, ka es saprotu un mani saprot (ja esmu bērns, ja man ir invaliditāte)?

Ja jums ir invaliditāte, kas ierobežo jūsu saziņas spējas, jums palīdzēs tulks, ko pieaicinās izmeklētāji vai tiesneši. Tulks pavadīs jūs uzklaušīšanā, konsultācijās ar juristu vai tiesvedības laikā.

Ja nevarat lasīt, dokumentus jums nolasīs.

Ja esat nepilngadīgais, uzklaušīšana tiks pielāgota jūsu vecumam un brieduma līmenim, un to veiks īpaši apmācīti iztaujātāji, kuriem dažkārt pievienojas psihologs. Kad vien iespējams, ja ir vajadzīga vairāk nekā viena uzklaušīšana, jūs iztaujās viens un tas pats izmeklētājs.

Dažos policijas iecirkņos ir ierīkotas īpašas telpas bērniem piemērotas vides radīšanai, lai iztaujāšana būtu mazāk formāla.

Jūs vienmēr varat prasīt, lai uzklaušīšanā jūs pavada pieaugušais pēc jūsu izvēles.

Visbeidzot, ja izmeklēšana attiecas uz smagiem nodarījumiem un jo īpaši visu veidu dzimumnoziegumu gadījumā, jūsu uzklaušanās nofilmēs vai vismaz ierakstīs audio formātā.

Cietušo atbalsta pakalpojumi

Kurš sniedz atbalstu cietušajiem?

Atbalstu cietušajiem sniedz cietušo atbalsta asociācijas. Šādu asociāciju mērķis ir sniegt norādījumus, sociālo un juridisko palīdzību vai psiholoģisku atbalstu visiem noziegumos cietušajiem neatkarīgi no tā, vai viņi piedalās kriminālprocesā.

Šīm asociācijām ir cietušo atbalsta biroji katrā apgabaltiesā, lai sniegtu palīdzību un atbalstu cietušajiem, kurus skar notiekošais process.

Turklāt specializētas asociācijas var sniegt atbilstošu atbalstu personām, kuras cietušas konkrētu veidu noziegumos (piemēram, no vardarbības ģimenē).

Vai policija automātiski nosūtīs mani uz cietušo atbalsta dienestu?

Jūs attiecīgā veidā informēs par jūsu tiesībām saņemt palīdzību, ko sniedz dienests, kas pieder pie publiskas iestādes, vai cietušo atbalsta asociācija, kuras kontaktinformācija jums tiks darīta zināma. Likums neparedz, ka policijai vai žandarmērijas dienestiem ir tieši jāsazinās ar cietušo atbalsta asociācijām, tomēr, ja sociālās drošības speciālisti (sociālie darbinieki vai psihologi) atrodas uz vietas — vai nu tāpēc, ka viņiem ir prasīts ierasties, vai tāpēc, ka viņiem ir “birojs pēc izsaukuma” —, viņi var palīdzēt jums šajā procesā.

Katrā sabiedriskās drošības departamenta direktorātā uz vietas ir departamenta cietušo atbalsta darbinieks. Šāda darbinieka uzdevums ir uzturēt saziņu ar asociācijām, uzlabot cietušo uzņemšanu, centralizēt informāciju, ko izmanto cietušie, un sekot līdzi kriminālprocesa norisei, lai sniegtu informāciju par izmeklēšanas gaitu.

Katrā departamenta žandarmērijā ir “prevencijas / partnerības / saziņas” cietušo atbalsta darbinieks.

Ikreiz, kad tiek iesniegta sūdzība pret X par smagiem noziegumiem, policijas darbinieks automātiski izsniedz sūdzības iesniedzējam cietušo atbalsta veidlapu, informējot viņu par to, ko dara Valsts cietušo atbalsta un mediācijas institūts (*INAVEM*), un norādot cietušo atbalsta asociāciju vai sociālo dienestu kontaktinformāciju.

Tad prokurors var nosūtīt noziegumā cietušo tieši uz cietušo atbalsta asociāciju.

Ja ir noticis nelaimes gadījums, kurā iesaistīts liels skaits cilvēku (masveida nelaimes gadījums vai terorakts), cietušo atbalsta asociācijas var piekļūt cietušo sarakstam un tieši sazināties ar cietušajiem.

Kā tiek aizsargāts mans privātums?

Izmeklēšanas laikā jums ir tiesības ar prokurora atļauju neizpaust savu privāto adresi un deklarēt žandarmērijas brigādes vai policijas iecirkņa adresi, vai arī trešās personas adresi, pirms tam saņemot skaidru šādas personas piekrišanu.

Visbeidzot, jūs varat prasīt, lai tiesa sēde notiek aiz slēgtām durvīm, un tiesnesis šādu prasību nevar atteikt, ja esat cietis no izvarošanas, spīdzināšanas vai vardarbības ar seksuālu uzbrukumu. Citos gadījumos tiesas sēde būs slēgta tikai tad, ja jūs vai cits civilprasītājs pret to neiebilst.

Jebkurā gadījumā plašsaziņas līdzekļos nedrīkst tikt publiskota jūsu identitāte, ja nav saņemta jūsu piekrišana.

Turklāt pakalpojumi, ko sniedz cietušo atbalsta asociācijas, un to apkopotie dati ir pilnībā konfidenciāli.

Vai man ir jāziņo par noziegumu, pirms es varu piekļūt cietušo atbalstam?

Nav nepieciešams iesniegt sūdzību, lai varētu izmantot cietušo atbalsta asociācijas atbalstu.

Personīgā aizsardzība, ja man draud briesmas

Kādi aizsardzības veidi ir pieejami?

Ja esat cietis no vardarbības ģimenē, vardarbības īstenotājam var likt pamest ģimenes mītni, aizliegt doties uz konkrētām vietām vai likt iziet medicīnisku vai psiholoģisku ārstēšanu.

Ja esat cietis no vardarbības, ko īsteno jūsu (bijušais) laulātais vai (bijušais) kopdzīves partneris, un ja jums ir izteikti nopietni draudi, prokurors var piešķirt jums telefoniskās aizsardzības ierīci (SOS telefonu). No vardarbības ģimenē cietušais var arī iesniegt ģimenes lietu tiesā pieteikumu par ierobežojošu rīkojumu, lai noteiktu noziedzīgā nodarījuma izdarītājam konkrētus ierobežojumus, ja ir pamatots iemesls uzskatīt, ka vardarbība patiešām ir īstenota un ka cietušais ir briesmās.

Tiesa var arī aizsargāt jūs un jūsu ģimeni no iespējamajiem draudiem vai spiediena, ko īsteno iespējamais noziedzīgā nodarījuma izdarītājs, veicot pasākumus, lai novērstu jebkādu saskarsmi, piemēram, pirmstiesas aizturēšanu, tiesas uzraudzību vai citus tiesas ierobežojumus.

Kurš var piedāvāt man aizsardzību?

Par cietušo aizsardzību atbild tiesas iestāde, kas ņem vērā cietušo riskus un vajadzības, lai pieņemtu rīkojumus par konkrētiem lēmumiem, piemēram, saziņas aizliegumu vai aizliegumu doties uz konkrētām vietām, piemēram, uz cietušā mājām. Lēmumus, ar kuriem nosaka šādus aizliegumus, pārsūta policijas iecirkņiem un žandarmērijas brigādēm, kuru pienākums tad ir nodrošināt to izpildi. Ja persona, kura ir apsūdzēta vai atzīta par vainīgu, pārkāpj aizliegumu, viņu var apcietināt, jo šāds pārkāpums var būt pamats ieslodzīšanai vai apsūdzības izvirzīšanai par jaunu nodarījumu.

Ja jums ir piešķirta īpaša aizsardzības ierīce (SOS telefons), jūs varat ērti sazināties ar zvanu dienestu, kas nekavējoties brīdina tuvāko policijas vai žandarmērijas dienestu, kuru var izsaukt, lai palīdzētu jums, kad esat briesmās.

Vai kāds izvērtēs manu lietu, lai noskaidrotu, vai esmu pakļauts turpmākam noziedzīgā nodarījuma izdarītāja radīta kaitējuma riskam?

Kriminālizmeklēšanas policijas darbinieks, kurš vada jūsu uzklaušīšanu, ir atbildīgs par sākotnējās informācijas vākšanu jūsu situācijas un jūsu aizsardzības vajadzību personalizētam novērtējumam. Attiecīgais darbinieks pārsūta šo informāciju par procesu atbildīgajai tiesas iestādei, kura, ja to uzskata par piemērotu, nolemj, ka cietušo atbalsta asociācijai ir jāveic padziļināts izvērtējums. Viens no šī personalizētā izvērtējuma mērķiem ir noteikt noziedzīgā nodarījuma izdarītāja īstenotas iebiedēšanas vai atriebšanās risku.

Vai kāds izvērtēs manu lietu, lai noskaidrotu, vai pastāv risks, ka krimināltiesību sistēma var man nodarīt turpmāku kaitējumu (izmeklēšanas un tiesvedības laikā)?

Iepriekš izklāstītais izvērtējums ir arī paredzēts, lai noteiktu sekundārās viktimizācijas risku, ko rada jūsu piedalīšanās kriminālprocesā.

Kāda aizsardzība ir pieejama īpaši neaizsargātiem cietušajiem?

Īpaši neaizsargātajiem cietušajiem cietušo atbalsta asociācija veic izvērtējumu un sniedz atbalstu.

Turklāt tiek nodrošināti dažādi aizsardzības pasākumi atkarībā no cietušā vajadzībām, piemēram,

- uzklaušīšanas reižu un medicīnisko pārbaūžu skaita ierobežošana līdz tam, kas ir stingri nepieciešams izmeklēšanai;
- seksuālas vardarbības vai ar dzimumu saistītas vardarbības gadījumā — iespēja prasīt, lai iztaujāšanu veic tā paša dzimuma izmeklētājs;
- iespēja prasīt, lai iztaujāšana notiek piemērotās telpās un lai to veic apmācīti izmeklētāji un, ciktāl iespējams, vieni un tie paši izmeklētāji katrā uzklaušīšanā.

Esmu nepilngadīgs. Vai man ir īpašas tiesības?

Nepilngadīgam cietušajam ir ne tikai tādas pašas tiesības kā pieaugušajiem, bet arī īpašas tiesības, kas saistītas ar viņa vecumu. Tāpēc, ja vecāki (vai juridiskie pārstāvji) nevar nodrošināt nepilngadīgā interešu aizsardzību, tiesas iestāde norīko *ad-hoc* administratoru (bērna radnieku vai pilnvarotu personu), kurš atbild par nepilngadīgā pārstāvību un viņa tiesību īstenošanu.

Automātiski ieceļ arī juristu bērna tiesību aizstāvībai, kuram jābūt klāt katrā nepilngadīgā uzklaušīšanā.

Konkrētu noziegumu — jo īpaši dzimumnoziegumu — gadījumā izmeklēšanas posmā nepilngadīgajam var veikt medicīniskas vai psiholoģiskas pārbaudes, lai novērtētu nodarītā kaitējuma veidu un apjomu un noskaidrotu, vai bērnam ir vajadzīga atbilstoša ārstēšana vai aprūpe. Tādu nepilngadīgo iztaujāšanu, kuri cietuši konkrētu veidu nodarījumos un jo īpaši dzimumnoziegumos, obligāti filmē, lai novērstu vajadzību iztaujāt nepilngadīgo vairākas reizes.

Visbeidzot, katrā uzklaušīšanā neatkarīgi no tā, kāda veida nodarījumā nepilngadīgais ir cietis, viņu var pavadīt persona pēc viņa izvēles (tuvs ģimenes loceklis, juridiskais pārstāvis, ārsts vai psihologs).

Nozieguma rezultātā ir miris mans ģimenes loceklis. Kādas ir manas tiesības?

Personu, kura nav tieši cietusi noziedzīgā nodarījumā, tik un tā var uzskatīt par netieši cietušo, un šī persona var īstenot konkrētas tiesības.

Netieši cietušais, kurš uzskata, ka viņam ir nodarīts kaitējums, pat ja tas nav materiāls kaitējums, var kļūt par civilprasītāju izmeklēšanas posmā, kad lietu izskata izmeklēšanas tiesnesis vai uzklaušīšanas laikā, ja iespējama noziedzīgā nodarījuma izdarītājs stājas tiesas priekšā.

Tomēr atšķirībā no tieši cietušajiem noziegumos netieši cietušos var neizsaukt uz tiesu vai neinformēt par uzklaušīšanu, ja viņi iepriekš to nav attiecīgi pieprasījuši.

Visbeidzot, cietušajam ir jāprecizē nodarītā kaitējuma veids, lai tiesnesis varētu noteikt, vai cietušo var atzīt par civilprasītāju, proti, vai civilprasītāja statusu var uzskatīt par leģitīmu.

Noziegumā cietušais ir mans ģimenes loceklis. Kādas ir manas tiesības?

Personu, kura nav tieši cietusi noziedzīgā nodarījumā, tik un tā var uzskatīt par netieši cietušo, un šī persona var īstenot konkrētas tiesības.

Netieši cietušais, kurš uzskata, ka viņam ir nodarīts kaitējums, pat ja tas nav materiāls kaitējums, var kļūt par civilprasītāju izmeklēšanas posmā, kad lietu izskata izmeklēšanas tiesnesis vai uzklaušīšanas laikā, ja iespējama noziedzīgā nodarījuma izdarītājs stājas tiesas priekšā.

Tomēr atšķirībā no tieši cietušajiem noziegumos netieši cietušos var neizsaukt uz tiesu vai neinformēt par uzklaušīšanu, ja viņi iepriekš to nav attiecīgi pieprasījuši.

Visbeidzot, cietušajam ir jāprecizē nodarītā kaitējuma veids, lai tiesnesis varētu noteikt, vai cietušo var atzīt par civilprasītāju, proti, vai civilprasītāja statusu var uzskatīt par leģitīmu.

Vai es varu izmantot mediācijas pakalpojumus? Kādi ir nosacījumi? Vai es būšu drošībā mediācijas laikā?

Mediācija ir pasākums, ko tiesa var īstenot, ja tas varētu izlabot cietušajam nodarīto kaitējumu, izbeigt traucējumus, ko radījis nodarījums, vai veicināt noziedzīgā nodarījuma izdarītāja rehabilitāciju.

Par mediāciju var izlemt prokurors ar cietušā piekrišanu vai pēc cietušā pieprasījuma.

Ja vardarbību īstenojis cietušā laulātais vai bijušais laulātais, partneris reģistrētās partnerattiecībās vai bijušais partneris reģistrētās partnerattiecībās, kopdzīves partneris vai bijušais kopdzīves partneris, mediāciju īsteno tikai tad, ja cietušais to ir skaidri pieprasījis. Šādā gadījumā par to tiks brīdināts arī vardarbības īstenošanās.

Ja cietušā laulātais vai bijušais laulātais, partneris reģistrētās partnerattiecībās vai bijušais partneris reģistrētās partnerattiecībās, kopdzīves partneris vai bijušais kopdzīves partneris turpina vardarbību pēc mediācijas, turpmāka mediācijas izmantošana nav iespējama.

Mediācijā, ko var uzticēt kriminālizmeklētājam, prokurora pārstāvim vai mediatoram, cietušais tiek ar noziedzīgā nodarījuma izdarītāju, vienlaikus garantējot drošību cietušajam, kuram jāpiekrīt mediācijas īstenošanas principam un veidam. Cietušo nedrīkst konfrontēt ar noziedzīgā nodarījuma izdarītāju pret cietušā gribu, un viņu nekādos apstākļos nedrīkst atstāt divatā ar noziedzīgā nodarījuma izdarītāju.

Turklāt šo pasākumu neizmanto, ja kļūst skaidrs, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītāja un cietušā tikšanās gadījumā cietušais būs pakļauts briesmām.

Kur ir pieejami tiesību akti, kuros noteiktas manas tiesības?

Visi Francijas tiesību akti ir atrodami [tīmekļa vietnē](#). Cietušo tiesības ir uzskaitītas Kriminālprocesa kodeksā, konkrēti 10-2.-10-5. un D1-2.-D1-12. pantā.

■ Lapa atjaunināta: 02/07/2025

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.